

Монографията на доц. д-р Мария Илиева
"Исторически танци"

Отзив

от проф. д-р Виолета Горчева

“Исторически танци” е първият монографичен труд в българската научна мисъл, който изследва и анализира зараждането, генезиса, художествената и естетическа концепция, стилистика и лексиката на този толкова красив, строго специфичен и неустойимо притегателен дял от танцовото изкуство. Книгата е със сериозен принос в областта на балета както в теоретичен, така и в практически план, поднася уникална и ценна информация в исторически, социологически, естетически аспект, за първи път дефинира жанровите параметри и проявления на историческите танци, тяхната експресия, изразност и каноничен танцов модел.

Автор е ярката и харизматична доц. д-р Мария Илиева, примабалерина на Софийска опера, творец с бляскави и придобили статут на

класически в българската балетна летопис 25 сценични превъплъщения и настоящ, доказан с постиженията си и многобройните награди балетен педагог.

„Исторически танци“ е плод на ползотворните натрупвания, знания и умения, придобити от доц. д-р М. Илиева през годините като балетен изпълнител, но най-вече дължащи се на опита ѝ като преподавател по Исторически танци в НМА “Проф. Панчо Владигеров“ вече повече от 20 години.

В проучванията на авторката накратко се проследяват изначалните стъпки, проявления, събития в битието на танцовото изкуство - от зараждането му до края на 19 и началото на 20 век. Чрез този исторически обзор се проектира причинно-следствената връзка, мотивира се необходимостта от обучението по бални и битови танци, винаги в пряка релация със социалния и културния статус на различните епохи. Акцентирано е върху времевия отрязък от Ренесанса до началото на 20 век, и функцията на баловете като част от модата и светския живот.

Монографията е структурирана в три раздела. В уводната част са експонирани първите сведения достигнали до нас за танца чрез запазените скални рисунки, старинни гравюри, хрониките на древните мислители и творчеството на поетите. Място е отделено на първите останали в историята на танца изследователи – Доменико да Пиаченца, Чезаре Негри, Туано Арбо и др.

В раздел 1 „Танцът и неговия произход“ авторката фокусира вниманието и позиционира основните компоненти на танца: стъпката, по думите на доц. Илиева *„Стъпката, това е естествения начин на придвижване....“*, жеста, мимиката, пантомимата.

С изключително интересен и увлекателен изказ в Раздел 2 са проследени хронологически и детайлно описани /според достигналите до нас сведения/ танците на древните народи – Индия, Египет, Гърция, Китай

и Рим. Плавно е очертан прехода към танците от XII-XIII век, като е обърнато специално внимание върху на края на XIV век и началото на XX век.

Раздел 3 „Обучение по историко битов танц“ е посветен и изследва усвояването и методическите принципи на историческия танц. Поантата е поставена върху прочутата система на класическия балет „Ваганова“ създадена през 1945 г. в Ленинградското балетно училище. Методиката замества съществуващото дотогава обучение, целящо единствено добро представяне на баловете, като благоприятства и развива естетическото възпитание, кавалерско отношение към партньора, формира чувството за стил и за епоха.

Особено ценни са описаните уроци, разпределени в тригодишното обучение, както и танците за поетапно усвояване.

Приложенияте 60 илюстрации, създадени специално за книгата от художничката Жаклин Драганова (любопитен детайл е, че тя работи като балерина в СНО!), възкресяват и доизвайват красиво и автентично костюмите от различните епохи – основен елемент при изпълнението на танците, претворяват цялостната визия и представа за отминалите епохи и неотменно, свързаните с тях танцувални практики.

Монографията на доц. д-р Илиева се базира върху научните разработки на над 100 автора. Бих искала, особено да подчертая факта, че специално за "Исторически танци" авторката прави свой собствен превод на книгите:

- Василиева-Рождественская Мария. Историко-бытовой танец“, Москва: Искусство, 1987 /от руски език/
- Wood Melusine. Historical Dances: 12th to 19th Century - Dance books Ltd., GB 2006 /от английски език/
- Fertiault Francois. Histoire De La Danse. Paris: Auguste Aubry, 1854 /от френски език/

"Исторически танци" е създадена с вещо познание и компетенция, обич, лично отношение и отговорност към балетните творци от гледна точка на добрата им и качествена подготовка, по отношение на историческите танци. Името на доц. д-р Мария Илиева е синоним на високо майсторство, компетенция, професионализъм, качество. Virtuozното познаване и владеење на материята на дълбинно ниво от доц. Мария Илиева, поднесената информация и конкретните практически насоки, безспорно ще благоприятстват и ще гарантират по един категоричен начин теоретичната подготовка, а в проекция и творческото самочувствие на всички творци с отношение и афинитет към танцовото изкуство и по специално към историческите танци. От тази гледна точка монографията би могла да бъде чудесно помагало-наръчник както за действащи балетисти, хореографи, режисьори, театрални и оперни артисти, студенти, така и за всички ценители на балетното изкуство за които историческият танц е мисия, носи им възхита и трепетно дихание.

...още от древни времена хората са танцували....

Монографията "Исторически танци" ни потапя по един артистичен и вълшебен начин, изящно и с финес, старомодно и романтично в изминалите епохи, разкрива ни красотата, тайнството, поетиката, философията и мистиката на историческите танци, кара ни да си помечтаем и да полетим.

 Монографията е показана за първи път на 8-ми декември 2019 по време на Панаир на книгата, София, НДК.

Официалната среща с балетната публика и читателската аудитория от ценители на танцовото изкуство, се състоя на 24 септември 2020 г. в рамките на 51 ММФ "Софийски музикални седмици" в Концертната зала на НМА, последвана от спектакъла "От менуета до валса".

Студенти на проф. Нева Кръстева свиреха оригинална музика на орган, чембало и старинни инструменти, а възпитаници на доц.д-р М. Илиева и балетисти от Софийска опера танцуваха павана, буре, менует, гавот и валс.